

DE LEENDERWEG VAN 1920 TOT 1970 IN WOORD EN BEELD

DEEL I :

RECHTS, RICHTING LEENDE MET DE EVEN NUMMERS

Auteur: Wim Senders

Bewerking: Joop van Appeldorn

Uitgave van: Heemkundekring Weenderheem

Sept
2008

Van oudsher vormt de Leenderweg de verbindingsweg tussen Valkenswaard en Leende en deze weg begon vanaf het Marktplein. Met de komst van de spoorlijn werd het eerste deel vanaf het Marktplein omgedoopt tot Stationstraat. Later met de aanleg van de Europalaan op de inmiddels afgebroken spoorlijn, werd de oorspronkelijke naam weer in ere hersteld. Juist dat eerste deel is best interessant, maar maakt geen onderdeel uit van dit verhaal. Toch even een plaatje, al is het maar voor de sfeer!

In de jaren 1940-1950 was de Leenderweg een kasseienweg met aan de rand een klinkerpad voor de fietsers. Daarnaast stond een rij bomen en daar weer naast lag een open stenen sloot voor het afvoeren van hemelwater. Dan kwam er een strook (voetgangerpad), dat grensde aan de stoepen van de huizen. Deze stoepen en het pad werden door bewoners schoon gehouden en in het weekend aangeharakt. Riolering was er nog niet en elk huis had zijn eigen beerput. Het mooswater werd veelal afgevoerd naar de tuin achter het huis.

Na de spoorovergang begon het 'arbeiderskwartier' met de Leenderweg als slagader en de Hazestraat, Brakenstraat, Weteringstraat en Bunderstraat als aders. Het achterland tussen de Bunders, Wetering en Schaapsloop bestond geheel uit weilanden en akkers.

Na de spoorlijn stonden er geen herenhuiszen meer en waren het alleen arbeidershuisjes en boerderijen. Wel waren er voor het vertier tien cafés.

Toen de Stationstraat weer de naam Leenderweg had gekregen werden de huisnummers met 50 verhoogd. Ik heb de oude huisnummers gebruikt en waar bekend ook de nieuwe vermeld. Door sloop van diverse panden en nieuwbouw zijn ze soms moeilijk te volgen.

Op kerkelijk gebied was er een scheiding. De katholieken op de even nummers gingen ter kerke bij Deken Manders in de Nicolaaskerk, terwijl de bewoners met de oneven nummers naar Pastoor Heerkens gingen in de Antoniuskerk aan de Eindhovenseweg.

Bij bijna alle personen is het geboortejaar en -plaats vermeld. Als er geen plaats is genoemd heeft de gebeurtenis in Valkenswaard plaats gevonden.

De Leenderweg begon in die tijd vanuit het dorp gezien "over den overweg", derhalve waar nu de Europalaan loopt. Naast de spoorlijn stond een kleine bunker en was er het rangeerlijntje naar de "Boerenbond" van Ras.

Tussen het spoor en de Hazestraat was er nog een klein stukje akkergrond, eigendom van Neel Meurkens, die een slagerij runde aan de overkant van de straat.

Op de hoek Leenderweg-Hazestraat op nr. 2 was de kapperszaak (Herensalon) van Gerrit de Natris, later opgevolgd door Piet van Erp. Deze zaak was het resultaat van een verbouwing van een pand dat voorheen als sigarenfabriek had dienst gedaan. Na de verbouwing zijn er twee winkel-woonhuizen en twee woningen ontstaan. In de winkels kwamen te wonen: Jantje de Natris (*1880) en Goke van Nunen (*1880) van Casteren met hun zes kinderen. Later zijn ze verhuisd van nr. 90 naar nr. 2. Hun zoon Gerrit de Natris begon er een kapperszaak. Daarnaast in de Hazestraat woonde "Bosje" van beroep kleermaker en in de woningen de familie Hoeijmans, op Hazestraat 1b en familie Seerden-van Gerwen ("de Witte Seerden") op 1a. Daarnaast aan de Leenderweg stond er een blok van twee met de families Broos en Mettes ('t Metterke). In 1932 deed Mettes zijn café over aan Jake Maenen en bouwde op het naastliggende bouwterrein een tweekapper. Zelf ging hij wonen op nr. 4a, terwijl nr. 4 werd verhuurd aan Jan Broos.

Rechts op de foto hierboven het café van Maenen.

Tussen het hoekpand van Gerrit de Natris en Broos was nog een uitgang ten behoeve van de familie Hoeijmans, die hun voordeur aan de Hazestraat hadden. Mettes had ook nog een kleine boomgaard op de hoek van de Weteringstraat en de Van de Venstraat, waar enkele appelbomen stonden. Op het tegenover gelegen braakliggende veld was ons voetbalveld.

Het was dus niet te voorkomen dat er wel eens ballen in zijn boomgaard terechtwamen. Een van de jongens klom dan over de heg om de bal te halen. 't Metterke, die de voetsporen in het vers geharkte zand opmerkte, was dan boos en radeloos. Hij meende dat wij zijn appels afplukten. Het fruit was echter van een zodanige slechte kwaliteit dat wij ze niet eens wilden hebben. Kees Mettes en zijn vrouw Anna hebben ook op nr. 10 en 6 gewoond. Op nr. 2 heeft ook gewoond Antoon van Daal (*1880) met Elisabeth Bogers (*1891 Gestel).

Op nr. 4 heeft ook Hendrik van Meensel (*1892 Baelen) gewoond met Elisabeth van Gerwen (*1898); bij hen woonde Peter Meurkens (*1876 Hamont) met Julia van Meensel (*1887 Baelen) in (een zus van Hendrik).

Jan Broos (*1898) was afkomstig van Halsteren en gehuwd met Nella van Ooijen (*1901 Etten-Leur). Hij was aangesteld als Gemeentelijk Veldwachter in Valkenswaard en als zodanig belast met het algemene toezicht op het gedrag van de burgers. Omdat hij nogal streng te werk ging, werden er allerlei sterke verhalen verteld.

Op de foto is de meest linkse de veldwachter van Valkenswaard Jan Broos.

Het gezin Broos telde vier zonen: Pieter, Adriaan, Dirk en Jan en een meisje dat maar enkele maanden heeft geleefd. Op nr. 8 stond indertijd een klein boerderijtje waarin Harrie van Mierlo (*1878) met Anna Jongen (*1885 Weert) woonden. Hij kwam van nr. 12.

Zoals reeds geschreven nam Jake Maenen het café op nr. 6 van Kees Mettes over. Jake heeft het café met boerderijtje van Van Mierlo laten slopen en laten vervangen door een nieuw café met zaal toegang. Jake Maenen (*1908) runde dit café, samen met zijn vrouw Lieske Hoedongs (*1901), die evenals Jake uit Zonhoven stamde. In het cafépand waren grote danszalen en later werden er door allerlei clubs en verenigingen regelmatig kienavonden georganiseerd. Ook voetbalvereniging "De Valk" was hier thuis. De familie Maenen was afkomstig van Zonhoven, evenals verschillende andere families met name Baeten, Melotte, Jeurissen, Vandickelen en Hoedongs. De sluiting van het filiaal van sigarenfabriek van "Van Best" rond 1900 en de oorlog 1914 - 1918 zullen hieraan hebben bijgedragen. Op 4 en 4a hebben derhalve gewoond de families Maenen, Mettes, Broos, Van Meensel en Meurkens.

Naast Maenen, waar nu Tiver zijn winkel heeft, woonde op nr. 10 Gradje Bekelaar (*1903) afkomstig van Hamont met zijn vrouw Netje Poelmans (*1908) uit Budel. Gradje fokte, kocht en verkocht kanarievogels. Zij hadden een zoon, Martien en drie meisjes. Later is het gezin verhuisd naar de Turfberg. Ook hebben er gewoond: Kees Mettes (naar nr. 6), Hendrikus Woutherus de Wit (*1905) met Catharina van Nunen (*1906), Judocus Sebille (*1887 Woensel) met Johanna van Gerven (*1888), Sjaak van der Elst (*1904 Dordrecht), koperslager, met Maria van Asten (*1905 Leende) en Hendrik Bergs (*1902 Hamont) met Maria Jannis (*1904 Genk).

We zijn inmiddels aangeland op huisnummer 12, uitgaande van de telling voor de datum dat de toenmalige "Stationstraat" bij de Leenderweg werd gevoegd. Op nr. 12 stond oorspronkelijk een arbeiderswoning zonder verdieping, maar met een zolder en een schuin pannendak. Na afbraak bouwde bakker Jan Maas (Jan Lieg uit het Achterstraatje) een nieuw winkelpand ten behoeve van Peer en Anna van Gerwen.

Hun groente- en fruitwinkel, werd later overgenomen door dochter Tonnie. Het gezin van Peer bestond uit de ouders met vier kinderen: Wim, Tonnie, Theo en Toke van Gerwen. De jongste dochter Toke trouwde met een zoon van Keesje Luijbregts en zijn een fietsenzaak gestart in het pand. Zoon Wim begon een groentezaak in de Hofstraat en later op de Dommelseweg. Peer heeft op verschillende plaatsen gewoond, onder andere in de Hazestraat 14 en het Achterstraatje 10.

Op nr. 12 hebben ook nog gewoond Harrie van Mierlo (*1878) met Anna Jongen (*1885 Weert) en hun kinderen. Zij verhuisden naar nr. 8. Later zijn de panden 10 en 12 afgebroken en hebben plaats gemaakt voor de meubelzaak van de "Tiver".

Naast Peer van Gerwen woonde op nr. 14 in een klein huisje Nolleke van Erp (*1887 Strijp) en Miet van de Wert (*1892) en de ouders van kapper Piet van Erp, zie hiervoor. Nolleke had zes kinderen en woonde voorheen op nr. 18.

Op hetzelfde adres hebben ook Peer Wijnen (*1886 Arendonk) met Martina van Glabbeek (*1896) gewoond, die later naar Achelsedijk nr. 16-18 zijn verhuisd. Verder woonden er Janus Verbunt (*1866 Riethoven) met Maria Intven (*1873 Riethoven). Zij kwamen van nr. 83 en trokken naar de Zandbergsstraat nr. 12.

Op nr. 16 woonde vervolgens Narris Cox (*1881) die gehuwd was met Marie van Dooren (*1880) met hun vier kinderen. Narris was afkomstig van Borkel en Schaft en meesterknecht bij Willem II.

Op nr. 16 hebben verder gewoond: Peer van Gerwen (naar nr. 12) en Peter van Gerven (*1881) met Catharina Hulsbosch (*1879 te Soerendonk).

Nr. 18 was het woonhuis van de familie van Pieter Engelen (*1884 Arendonk) en zijn vrouw Ardella van der Hengst (*1892 Bergeijk). Zij hadden een groot gezin met acht kinderen.

In dit huis hebben in de loop der tijd diverse gezinnen gewoond, onder meer Nolleke van Erp (zie boven), Jacobus Hompes (*1894) met Maria de Waal (*1897 Zonhoven), Janus van Daal (*1906) met zijn vrouw Maria van den Oetelaar (*1909) en Jan van Lieshout (*1854) met Elizabeth Verdijsseldonk (*1862 Someren). Die hebben later op nr. 22 gewoond.

Op nr. 20 woonde Narris Cox (*1881 Borkel en Schaft) met zijn vrouw Marie van Dooren, (*1880) voorheen nr. 22 en later verhuisd naar nr. 16. Ook Jan van Dooren (*1875) met Maria van der Neut (*1873 Boskoop); Peter de Louw (*1880 Riethoven) en zijn vrouw Helena van Dooren (*1885) met een groot gezin en verder ook Gerardus van Vught (*1901 St. Michielsgestel) en Helena van Loon (*1910), later verhuisd naar Geenhoven 44. Gerardus was landbouwer. Op de plaats waar thans een blok van twee staat, was de Sparwinkel en melkhandel van Jan van Wijk gevestigd met daarnaast de sigarenwinkel van Gerrit Cox en Sijke van Wijk. Ook hebben hier voorheen gewoond de gezinnen van Antonie Cox (*1890 Borkel en Schaft) en Johanna Maria Maas (*1896 Achel), Leo Balmer (*1905 Overpelt) met Wilhelmina Cox (*1907) later nr. 26, Ferdinand Caijers (*1897 Mol) met Anna Claes (*1904 Luijksgestel), Narris Cox (zie nr. 20) en de familie Panken-Loomans.

Op nr. 22 woonde het gezin van Jan van Lieshout (zie nr. 18 en 23).

Naast nr. 24 was een pad, zeg maar wandel- en fietspad, waar veel kinderen gebruik van maakten om naar school te gaan.

Ze gingen via het pad dat langs de boomgaard van de Wit, langs een veld van Hezemans, "den bult" over en kwamen dan aan de achterkant van de St. Franciscusschool.

Daarna kwam de fietsenhandel van Fried Dubach, later van zoon Jan en daarna van diens zoon Fons Dubach, met opzij-achter de werkplaats.

Fried was geboren in 1894 in Valkenswaard en daar in 1918 getrouwd met Coba van Daal eveneens geboren te Valkenswaard en twee jaar ouder dan haar man. Zij was een zus van Ant, de vrouw van Nellie, de poelier aan de andere zijde van de weg juist tegenover Fried.

Alvorens zijn eigen fietsenwinkel te beginnen was hij als knecht in dienst van de "Rooje Lèm".

In het bevolkingsregister wordt hij "smidsknecht" genoemd.

Fried en Coba hadden twee zonen en twee dochters.

Voorheen had op deze plaats het gezin van Peter Meurkens (*1876 Hamont) met zijn vrouw Julia van Meensel (*1887 Baelen (B) gewoond. Dit gezin woonde eerder op Leenderweg nr. 4 en daarvoor in de Oranje Nassastraat 43 en 40.

Ook het gezin van Jan Stokmans (*1875 Heeze) en Helena Hijmans (*Stratum) woonde hier enige tijd. Jan en Helena woonden daarvoor in de Bunderstraat 13 en verhuisden van de Leenderweg 24 naar de Kromstraat 13 en 6.

Vervolgens was er de schilderswinkel Jan van Aken (*1921), die gehuwd was met Anneke Dubach (*1922), de jongste dochter van Fried Dubach. In dit pand hebben ook de ouders van Jan van Aken gewoond en wel Gerardus van Aken (*1884 Kerkdiel) met Anna Maria de Wit (*1885 Luijksgestel). Zij hadden zes kinderen, drie zonen en drie dochters. Gerard is al heel vroeg in 1927 overleden.

Ook Leo Balmer en Wilhelmina Cox hebben er gewoond (eerder nr. 22 en via nr. 26 naar Zandstraat 52), evenals Hendricus Wijnen (*1902) met Hendrica van Nunen (*1904) die later naar de Haagstraat zijn verhuisd. Verder hebben er nog gewoond de families van Evert Jan Stap en Pieter Dommanschet.

We zijn bij nr. 28. Daar stond het woonhuis van "Neleke Rijkers" en op nr. 30 de sigarenfabriek "de Rederijker", die in 1932 werd gebouwd. Neleke Rijkers (*1870 Riethoven) was gehuwd met Johanna van den Huijgevoort (*1863 Riethoven). In 1910 is het gezin naar Valkenswaard verhuisd.

Op de foto hiernaast zien we nog net links een stukje van het pand.

De drie zonen Rijkers, Sjefke, Willem en Jantje runden de fabriek samen met zowat 50 tot 60 medewerkers.

Het gebouw is intussen in gebruik geweest als klooster van de "Zusters onder de Bogen", als drukkerij en thans als werkplaats voor het maken van maquettes.

De "Rederijker" vierde in 1943 haar 12½-jarig jubileum. Zoals in zoveel sigarenfabrieken in Valkenswaard moest in de oorlog bij gebrek aan tabak de productie worden gestaakt.

In 1926 was de vrouw van Neleke overleden en was hij opnieuw getrouwd met Maria van den Broek (*1874). Op hetzelfde adres nr. 28 heeft ook Jantje Rijkers (*1899) met zijn vrouw Hendrica van der Palen (*1904) gewoond. Sjefke (*1896 Riethoven) was getrouwd met Ciska Cardinaal (*1899 Leende) en had tien kinderen, vijf zonen en vijf dochters, allen geboren in Valkenswaard. Met een van deze dochters (Thea) is de schrijver van dit artikel getrouwd.

Naast de "Rederijker" stond een blok van twee en een rijtje van drie huizen, met als bewoners van de eerste blok nr. 32 de familie van Adrianus Horrevoorts (*1895 Loon op Zand) met Hendrika Versteijnen

(*1892 Leende) en Johannes van Vlokhoven (*1896 Waalre) met Theodora Appels (*1887 Goirle). Zij hebben op tal van plaatsen gewoond. Ook woonden hier Jos van Tongeren (*1853 Strijp) met Francisca van Rooij (*1865). En later postbode Willem Janssen (*1896 Westerhoven). Hij was gehuwd met Maria Melders (*1898 Zepperen (B)). Willem Janssen kwam van de Hazestraat nr. 7.

Ik herinner mij goed dat wij op de kleuterschool, die gelegen was ongeveer voor de Mariakerk, regelmatig naar "Janssen zijn boske" gingen om er te spelen. Dat lag zowat in het midden van "den Haas". Later, ook voor de Tweede Wereldoorlog, gingen we spelen in het bos van Van Gorp, daar waar thans de Vlasroot is gelegen.

Tussen de Leenderweg en genoemd bos lag "het Jassevenneke". Dit kleine ven is na de oorlog dichtgestort met het puin dat overbleef van de sigarenfabrieken in de "Fabrieksstraat" na het bombardement op 17 september 1944.

In het rijtje van drie woonde in het eerste deel op nr. 34 Bert Schrijvers, die gehuwd was met Betsie Baeten, dochter van Toon Baeten van de andere zijde van de Leenderweg. Ook hier hebben diverse families in gewoond. Ik noem er enkele, zoals Nardje Schrijvers (*1906) en Berta Arts (*1909 Nunen). Maar ook Paul Damen (*1895 Hamont) en Hendrina Peels (*1899). Zij zijn later verhuisd naar de van de Venstraat 36.

Op nr. 36 kwam Jo Neutkens (*1906 Westerhoven) met Woutje van Aken (*1909), die later in de Weteringstraat terechtkwamen. Woutje was een dochter van Claas van Aken uit de van de Venstraat. Ook Willem van de Palen (*1859 Leende) en zijn vrouw Arnoldina Arts (*1873) hebben er gewoond. In de oorlog woonde er "vrouw van de Pannen", een weduwe waarmee de buurt weinig contact had. Ze was protestant en had drie dochters. Toen zij na de oorlog verhuisde heeft er tijdelijk een zoon van de familie Tuit van Valkenhorst gewoond. Die was beroepsmilitair. Daarna kwam er een gezin wonen waarvan de man bij de lijmstokerij werkte.

In het derde deel van het rijtje op nr. 38 woonde Bert Turken (*1873 Gestel) en Jacoba Peeters (*1867 Hoogloon), die daarvoor op de

Leenderweg 44 hadden gewoond. Jan de Natris (*1853) en Maria van Glabbeek (*1852) woonden er voor ze verhuisden naar Leenderweg nr. 96. Later zijn Mina en Jaan Govers, twee vrijgezelle dames er komen wonen. Daarna woonden er familie Schierleke en het gezin van Piet Wils.

Naast genoemd rijtje van drie stond de sigarenfabriek met woonhuis van Claas van Aken, later de schoenfabriek "Nirva", de "Edah" en in 2007 vervangen door de EM-TÉ supermarkt. Hier stonden voorheen op nr. 40 en 42 ook huisjes, waarin de volgende gezinnen hebben gewoond. Paul Damen met Hendrina Peels, die later naar nr. 34 verhuisde en vervolgens naar van de Venstraat 36. Verder Gerardus Banken (*1893 Opzetteren) met Adriana van den Dobbelen. Zij kwamen van nr. 87 en 113.

Op nr. 42 woonden Michel Baeten en Jaan Staals, die later naar de overkant, nr. 47, zijn verkast. Ook op nr. 42 waren ingeschreven Henricus Peijnenburg (*1884 Tilburg) met Antonia Baak (*1878 Tilburg) en Peter Vogels (*1893 Borkel en Schaft) met Mechelina Hendriks (*1892 Reek). Verder woonden daar nog Frans Govers (*1897) met Anna Wijnands (*1896 Arendonk). Zij zijn naar de Peperstraat 60 en 98 getrokken.

Tenslotte woonde er Huub van Aken met de wed. Wouterina van Loon (*1846 Hedel) en Jan Vugt, die via nr. 64 later naar nr. 98 is verhuisd.

Dan volgde op nr. 44 het woonhuis van de familie van Wilhelmus van Beuningen (*1903 Wychen) met Elisabeth Joosten (*1899 Millingen). Zij woonden daarvoor op de nrs. 172 en 242, Martinus Verhappen (*1897) met Antonetta Stooters (*1899), die later naar nr. 65 zijn vertrokken. Later kwam hier Gerrit de Nier te wonen naast de in die tijd geheel vernieuwde "Nirva Schoenfabriek". Zelf ging hij wonen in de Merendreef, juist tegenover de hoofdingang van het "Hertog Jancollege", thans anno 2007, "Scholengemeenschap Were Di".

Op nr. 44 hebben verder gewoond: de families van Hendrik Gerrits (*1876 Groesbeek) met Maria Hermsen (*1881 Grafwegh), Turken-Peeters (naar nr. 38) en Peter Jansen (*1873 Gestel) met Jacoba Peeters. (*1867 Luijksgestel).

Naast de schoenfabriek lag de boomgaard van Frans Moonen.

Op de hoek, daar waar de Weteringstraat zich afsplitst van de Leenderweg, woonde op nr. 52 Janus Hertroijs (*1883) en zijn vrouw Gerardina van Aken (*1881 Woensel), zus van Claas van Aken. Zij waren de ouders van Piet Hertroijs, architect van beroep, die gehuwd was met Aloysa van Grootel, die op hun beurt ondermeer de ouders waren van Louis, de aannemer en van Joep Hertroijs, de architect. Het huis stond op een driehoekig perceel met de voorkant aan de Leenderweg en de achterkant aan de daar juist beginnende Weteringstraat. Later woonde er de familie de Leijer. Ook hebben er Huub van Aken en Jan Vugt gewoond. (zie hiervoor resp. nr. 64, 42-64) Gezien de grootte van de tuin van Janus Hertroijs worden in nummering van de huizen enkele nummers opengelaten en wel 46 t/m 50. In de oude nummering vervolg ik dit artikel en ga dan over op de nieuwe situatie.

Op nr. 54 was gehuisvest Antoon Martens (*1887) met Anna Louwers (*1887 Gestel). Zij kwamen van nr. 60. Op nr. 54 woonde ook Karel Dubach (*1866) met Maria van Nuenen (*1873). Zij kwamen van nr. 66. Verder waren er nogal wat personen die verwant waren aan elkaar, zoals

Leo Maenen (*1906 Neerpelt) met Gradje Dubach (*1906), die naar de Weteringstraat zijn verhuisd. Ook Jan Dubach (*1904) woonde er met Toos Wijnen (*1909) en Antoon Leuken (*1896 Someren) met Elisabeth Martens (*1900).

Op nr. 56 lag het woonhuis van Jan Verhappen (*1895) met Johanna van Hertum (*1863) en hun zoon Toontje (1895) met Hendrika Dubach (*1898). Daar heeft ook Toon van der Linden (*1894 Mierlo) met Godefrida van de Water (*1898 Woensel) gewoond en Jan van der Linden (*1857 Leende) met Maria Damiaans (*1867 Bocholt). Zij gingen naar Weteringstraat 18 bij hun dochter Anneke wonen, die met Louis van Heertum was getrouwd.

Op nr. 58 stond het woonhuis van Nicolaas van Aken (*1880 Woensel) met Petronella van Hooff (*1882 Leende), zij betrokken later naar de Van de Venstraat nr. 35.

Op nr. 60 liet Toon Martens (zie nr. 54), een winkel-woonhuis met een aparte bakkerij bouwen. Via de Zeelbergseweg 38, Leenderweg 54 en Weteringstraat 14 en 16 kwam hij op nr. 60 terecht.

Vanaf nr. 60 klopt de nummering volgens de gezinskaarten weer met de toen gebruikte nummers. Ik val nu even in herhaling en geef de situatie weer van rond 1930/1940.

Na Janus Hertroijs kwam er een blokje van twee van de familie van Toontje Verhappen, geboren 1895 en Hendrica Dubach (*1898) en daarnaast Jan Dubach met zijn vrouw Toos Wijnen. Toon Verhappen had een dochter Toos, die later trouwde met de caféhouder Jan Lavrijssen. In het pand van Toon Verhappen kwam later de horlogewinkel van Theo Baken, die na enkele jaren aan de andere kant van de Leenderweg zijn zaak had gevestigd. Naast Jan Dubach bouwde Toon Martens (*1887) een woonhuis, later omgebouwd tot een winkel. Achter, doch vast aan de woning, werd een bakkerij gezet. In deze bakkerij werkte een rijksduitser, Dolf Wabberski, die in die tijd verkering had met Anneke Martens, de dochter van Toon. In de Tweede Wereldoorlog moest hij in dienst en werd naar het Oostfront gezonden. Zover ik weet heeft hij zich na 1945, na zijn terugkomst uit Rusland, in Duitsland gevestigd.

Bij afwezigheid van Dolf heeft Frans Martens de bakkerij voortgezet, eerst alleen en later met zijn vrouw Lenie de Wert. Toon Martens was getrouwd met Anna Louwers (*1887 Gestel) en ze hadden zes kinderen, vijf jongens en een meisje.

De in- en uitgang van de bakkerij was aan de Weteringstraat. Vanaf de bakkerij Martens was er aan de linkerkant van de Weteringstraat geen bebouwing meer. Op dit nr. 54 heeft Karel Dubach (*1866) met zijn vrouw Maria van Nuenen (*1873) en kinderen gewoond.

Naast de bakker stonden twee blokjes van twee, relatief kleine arbeiderswoningen.

Daar woonden achtereenvolgens:

Eerste blok, nr. 62, eerst de familie Antonius van Hoof (*1885 Bergeijk) met Maria Hoekx en later de familie Graad van Kessel (*1903 Soerendonk) met Maria Claassen (*1905 Hamont) en hun dochter Mia, later getrouwd met Jack van Hoof, ook van de Leenderweg. Naast Mia was er nog een zoon Janus. Daarvoor heeft er het gezin van Toon van der Linden met Godefri da van de Water gewoond.

Naast de familie van Kessel woonde het gezin van Toontje Broeren (*1902 St. Michielsgestel) met zijn vrouw Johanna Peijnenburg (*1910

Schijndel) en een groot gezin. In dit pand, voorheen nr. 58, woonde Claas van Aken die toen is verhuisd naar Van de Venstraat 35.

De oude nummers 60-62-64-66-68 en 70 werden in die tijd gesloopt en vervangen door de bovengenoemde twee blokjes van twee. Daarin kwamen toen de families van Kessel, Broeren, Hoogers en Gerrits.

Tweede blok: familie Hoogers met eveneens circa 10 kinderen. Toen vader Hoogers op jonge leeftijd kwam te sterven, kreeg de familie het financieel zwaar te verduren. Zijn vrouw Regien heeft er zich op kordate wijze doorheen geslagen. Naast Hoogers woonde de familie van Giel Gerrits (*1898 Weert) en Cornelia Timmermans (*1898 Weert) met vier kinderen, twee jongens en twee meisjes. In de gesloopte panden hebben dus heel wat gezinnen gewoond.

Ik ga nu even verder met de bewoners volgens de oude nummering.

Op nr. 60 Toon Martens met Anna Louwers. Op nr. 62 Toon van Hoof en Maria Hoekx. Op nr. 64 Hubertus van Gerven en Anna Davids, Adrianus Hertroijs en Geradina van Aken (zij woonden daarvoor op Leenderweg 42-64 en daarna op 52), Hendrikus van Galen en Godefrida van Lieshout (later naar Hazestraat 43), Arnoldus Fuchs en Maria Kemp, Jan van Gorp met Maria Blockx (later naar Weteringstraat 35).

Op nr. 66 stonden ingeschreven Karel Dubach (*1866) met Maria van Nunen (*1873) en hun dochter Toke Dubach (*1900), die getrouwd was met Gerard Thewis (*1899 Neerpelt). Karel is verhuisd naar nr. 54 en de dochter naar nr. 73.

Op nr. 68 woonde Henricus van Gerven (*1900) met Gerardina Holten (*1907 Berlicum). Zij woonden op de Leenderweg op de nrs. 75, 68 en 89.

Op nr. 70 woonden in die tijd Nol de Louweren (*1904) met Mathilda van Gorp (*1897 Wijchmael) en ook de schoonvader Jan van Gorp (*1872 Arendonk) met zijn vrouw Maria Blockx (*1872 Hoogstraeten) woonden er. Nol verhuisde naar Weteringstraat 33, Jan woonde achtereenvolgens op Leenderweg nrs. 80, 70, 57, en 64 en later in de Weteringstraat 35. Ook hebben er verschillende beambten hun home

gehad zoals Jan Jansen (*1894) uit Renkum, Rijksambtenaar en Gerardus Swinkels van Oploo, Commies.

Op nr.72 woonde Kees Overdijk (*1896 Oirschot) met Johanna Baken (*1901). Hij kwam later naar nr. 92.

Op het oude nr. 74 en 76 woonden verder Hubertus Prinsen (*1899) met Maria van Weert (*1901) en Gerard Marsmans (*1881) met Maria Meurkens (*1881 Soerendonk), daarna naar Hazestraat 49, zoon Jan Marsmans (*1913) met Anna Convents (*1914 Heeze) eveneens naar Hazestraat 49, Janus Staals (*1875) met Johanna Smeets (*1886 Leende) en een van Duitsland afkomstige familie (schoonouders en ouders van de later in de Weteringstraat wonende Jos Boers met Lenie Ebers) Peter Schroers (*1888) met Catharina Dohmen (*1890).

Beiden waren geboren in Mulheim. Zij woonden achtereenvolgens op Leenderweg 96, 76, Luikerweg 90, Weteringstraat 31 en Hazestraat 11. Als laatste kwam de familie van Graad van Kessel en Maria Claassen, zie boven. Dan volgde Hogers en Gerriets.

Leenderweg 78 was vervallen.

Na de woning van de familie Gerriets lag er een groot stuk braak liggende grond, circa 100 meter breed, het zogenaamde "Ovavo terrein", waar wij als kinderen voetbalden en allerlei andere spelletjes deden.

Aan het veld grensde aan de overzijde de Weteringstraat en was daarvan gescheiden door een grote en hoge eikenwal. Na de bevrijding op 17 september 1944 werd het veld enkele weken in gebruik genomen door de Engelse troepen, die er naast hun tenten ook hun rijdend materieel parkeerden.

In december van dat jaar stond het veld geheel onder water en in de daaropvolgende strenge vorstperiode hebben we er nog kunnen schaatsen.

Later is op dit perceel de LOM- school gebouwd (en ook weer gesloopt), die de naam kreeg van de afgebroken school aan de Van de Venstraat en wel St.-Franciscus.

Daarna heeft Woningbelang er een rij woningen gebouwd.

Na dit veld woonde Toon Peels, samen met zijn broers Dorus en Piet en zijn zussen Trees en Anna. Het waren kinderen van Peter Peels (het "Rooi Peerke") (*1877) en Anna van Hertum (*1874). Peter is overleden in 1933, Piet en Anna zijn later getrouwd. In de tuin had Toon een zadelmakerij. Het gezin woonde op nr. 80 en later op nr. 82.

Ook Jan van Gorp heeft er een tijd gewoond. Hij heeft op verschillende adressen op de Leenderweg gewoond, zoals nr. 70, 57, 80, 64 en daarna Weteringstraat 35. De tuinen van dit en de volgende percelen liepen tot bijna aan de Weteringstraat.

Na Peels was er opnieuw een open plek van circa 50 meter breed. De dan volgende huizen zijn in die tijd gesloopt en vervangen door een aantal blokjes.

Op de oude nummers woonden ondermeer de volgende gezinnen.

Op nr. 82 Jacobus van Daal (*1900) en Adriana Peeters (*1905), eerst op 47 en later 96. Verder Peter Peels en Anna van Hertum, daarvoor op nr. 80.

Op nr. 84 Jan Kanters (*1901) en Celina de Vocht (*1904 te Mechelen), daarna naar de Bunderstraat.

Het oude nr. 86 is vervallen.

Het oude nummer 88 werd bewoond door Jacobus van Daal van nr. 82. Hij verhuisde naar Leenderweg 96.

Op nr. 90 stond het huis van Gerard Schoenmakers (*1901 Wijchen) met Drika Huijbers en hun twee kinderen Jo en Tonnie. Verder kwam er de familie van Louis de Koning (*1910) en Sien Jansen (*1910 Neerpelt), daarna Bundersstraat 30 en later naar Blindestraat 28.

Wie woonden er nog meer op nr. 90? Michel Jansen (caféhouder "De Snip") met Anna van Eijk, later nr. 2; en Jantje de Natris met zijn Goke, alvorens hij naar nr. 2 vertrok.

Daarna volgde een viertal blokjes van twee allemaal dezelfde woonhuizen. Het eerste blok:

Zoals hierboven reeds vermeld woonde in het eerste blok op nr. 90 Gerrit Schoenmakers met zijn vrouw Drika Huijbers en daarnaast op nr. 92 Kees Overdijk (*1896 Oirschot) met zijn echtgenote Anna Baken (*1901). Ook Leo Schrijvers (*1883 Westerhoven) met Maria Peels (*1880) en de zoon Leonard Schrijvers (*1906) met zijn vrouw Huberta Arts (*1909 Nuenen) woonden er, evenals Frans de Natris (*1890) met Helena van Hooft (*1891 Leende), die later naar de Weteringstraat nr. 12 zijn verhuisd.

Op nr. 94 heeft Sjakske Vereijken (*1903 Woensel) met Catharina Jansen (*1914) gewoond, later naar nr. 117, en Nellie en Ant van Gerwen (later naar nr. 29). Toen de vader en moeder van de schrijver van dit artikel, Wim Senders Sr. en Amelia Baeten in 1930 trouwden, hebben ze nog enkele jaren in dit pand gewoond. Ook Willem Senders (*1873), de vader van Wim Senders Sr. heeft er enige tijd gewoond, tot zijn boerderij aan de Weteringstraat klaar was. Hij was "spoorman" en woonde van 1913-1916 in Heeze. In dat laatste jaar 1916 kocht hij Leenderweg 94 en 96 voor de somma van Fl. 2.500,- en ging er ook wonen.

Op nr. 94a woonde Pieter Prins (*1886) met Johanna van Lieshout (*1891).

Van nr. 88 kwam naar nr. 96: Jacobus van Daal met Johanna Peeters. Op hetzelfde adres nr. 96 heeft ook Janus Vogels (*1907 Borkel en Schaft) met Jacoba Crooijmans (*1907) gewoond. Op dit oude nr. 96

woonden ondermeer Nol Smet met Bets Loos, Jan de Natris met Maria van Glabbeek en Jules Maenen met Maria Windmolders, later naar nr. 217 (Vijveroord).

Op het oude nr. 98 woonde Korneel de Vocht (*1865 Arendonk) met Maria van den Kieboom (*1869 Arendonk). Verder hebben hier ook gewoond Panken met Cornelia Loomans (gekomen van nr. 22) en Driek Couwenberg (*1888 Zeelst) met Maria Bierens (*1880 Woensel), die later in de Weteringstraat hebben gebouwd.

Op nr. 100 woonde Pauw Cox (*1902 Borkel en Schaft) met Johanna Huibers (*1901), later naar Heistraat 11, Toon Huibers (*1851 Soerendonk) met Megelina van de Kruijs (*1860 Leende), Harriek van Lieshout (*1891) verzekeringsagent met Maria Damen (*1893 Hamont), later naar de Holleweg 18. Verder heeft er nog gewoond Gerard Meurkens. (*1899 Budel) met Cornelia Wijnants (*1898 Hamont), Frans Dillen (*1890 Stratum) met Wilhelmina Bierens (*1889 Woensel), Marinus Bogaart (*1898 Deurne) met Anna Didden (*1901 Achel), later naar nr. 47 en tot slot Hendrikus van Kuijk (*1883 Bergeijk) met Maria de Groot (*1883 Woensel), zij kwamen van nr. 106.

In de tweede blok woonde Peer van Daal en aan de andere kant woonde "zus van de witte Janssen" met Jantje van Gerwen (ook genoemd Jantje Sloots), later Sjakske Vereijken.

In de derde blok woonde Koos Janssen. Met in het tweede deel Willem van Galen (lange Willem), die gehuwd was met een dochter van Van Lieshout.

In de vierde blok woonde de familie Thijs en Anna van Werde en daarnaast op nr. 104 het grote gezin van Joaneke van Hoof (*1890 Bergeijk) met Antoinet Cox (*1896 Borkel en schaft).

Op 104 hebben ook Peter Damen met Maria Boonen gewoond.

In het laatste blok woonde Toon Janssen (*1906 Kempen D.), die getrouwd was met Stien Sprengers (*1913). In het laatste pand van de rij was "Café de Sport" gehuisvest, dat gerund werd door de "Lange

Sprenger" en later door Stien en Toon. Zij hadden twee kinderen. Ludo heeft later een café gehad op de Luikerweg.

Bij van Hoof en Van Werde kon men op zondagen als de Valk moest voetballen je fiets voor enkele dubbel tjes stallen.

Op de oude nrs. 102 en 104 hebben ook nog diverse gezinnen gewoond, Michel Jansen, later nr. 90 en daarna nr. 49, Augustinus Paeshuijze (*1887 Soerendonk) met Ana Wils (*1882 Bergeijk), Johannes Paeshuijze met Maria Geenen (*1857 Arendonk), Frans Verdaasdonk (*1904 Breda) met Frederica Knol (*1910 Utrecht), Wilhelmus van Gerven (*1896) met Maria van den Burg (*1898 Overpelt) en Wilhelmus Huijbers (*1880 Budel).

Op het oude nr. 104 woonden Joaneke van Hoof (*1890 Bergeijk) met Net Cox (*1896 Borkel en Schaft) en Peter Damen (*1873 Budel) met Maria Boonen (*1869 Hamont).

Op het oude nr. 106 (café) heeft ook een aantal gezinnen gewoond, o.m. Theodorus (*1905 Aken (D)) met Maria Sprengers (*1904) en Wilhelm Adolf Sprengers (*1904 Aken (D)) met Catharina Peeters (1906).

Verder het gezin Joannes Kampen (*1882 Gestel) met Johanna van Gerven (1888) en Hendrik van Kwijk (*1883 Bergeijk) met Maria de Groot (*1883 Woensel), Petrus Schaecken (*1885 Heppen) met Maria Janssen (*1894 Bergeijk) en Cornelis Soetens (*1902 Oosterhout) met Maria Sijben (*1905 Weert). Rond 1935 woonden in het café Anton Franz (Toon) Janssen (*1906 Kempen (D)) met Stien Sprengers (*1913). In de oude nummering kwam ook nog nr. 108 voor. Daar woonde Adrianus Sprengers (*1884 Eindhoven) met Petronella Plompen (*1887 Bergeijk). Zij waren de ouders van Stien Sprengers.

Hierna volgde de tuin van Lemmens, beter bekend als "de Rooie Lèm". Dit met een hek omsloten perceel was een boomgaard en droeg als naam "de Vlasroot". In voornoemde tuin stond een zomerhuisje. Hierin hebben Joseph Fuchs met Catharina Goossens gewoond, die vandaar (nr. 110a) zijn verhuisd naar nr. 63a.

Dan kwam nog het woonhuis van de familie Jan van Riet (*1872 Soerendonk) met Maria Groenen (*1888 Luijksgestel), juist tegenover de toenmalige met torentjes versierde toegangspoort naar het Valkterrein. Het is bijna niet te geloven dat daar een echtpaar met 11 kinderen heeft gewoond. Het pand stond ingeschreven op nr. 118 thans nr. 172.

Verder was er ook nog een nr. 118a, waar Jules Maenen met Maria Windmolders woonde. Zij kwamen van nr. 96 en verhuisden via nr. 118a naar nr. 125 en daarna nr. 217

Aan de Leendse kant van het Valkterrein stond een boerderij, eigendom van de familie Bekkers. Ze hadden verschillende kinderen. Van één weet ik me te herinneren dat die naar Nieuw Zeeland is geëmigreerd. Een dochter woont in Borkel en Schaft en wel in het eerste huis achter Timmerfabriek Baken. De boerderij is later gesloopt en daar heeft "Brabantia" een fabriek gebouwd. Het huisnummer was 176. Op dit zelfde nummer hebben ook Peter Vaessen (*1881 Maasbree), zijn vrouw Maria Peeters (*1885 Maasbree) en 11 kinderen gewoond en ook Petrus Franken (*1881 Son) met Petronella van Doornik (*1882 St. Oedenrode). Zowat 100 meter verder richting Leende woonde vervolgens Jules Swinnen (*1872 Lommel (B)), gehuwd met Hendrica Bosch (*1910 Soerendonk). Hij was veekoopman. Tot op heden (2008) is dit pand behouden gebleven. Het is echter geheel verbouwd. Het pand stond onder nr. 112 en later onder nr. 186 bekend. Ook op 112 stond vermeld het huis van Peer Claassen (*1899 Soerendonk) met Maria Dielis (*1896), die later verhuisden naar nr. 229 ter hoogte van de Tongelreep.

Na nr. 112 lag de boomgaard van Van Alphen met daarin een zomerhuisje. Momenteel is er een van de kantoren van "Beveiliging en bewaking Van de Enden" gevestigd.

Weer 50 meter verder stond, juist voor de "Weteringsloot", het "Café Rustoord". Dit kleine riviertje is een afsplitsing van de Tongelreep en stroomt ondergronds ter hoogte van het hoogste gedeelte van de daar overheen liggende weg. Het mondt uit in de "Kweekvijvers" aan de linker

zijde van de weg. Het café was eigendom van de "Dames Gijrath" en werd van 1916 tot 1931 gehuurd door Jules Maenen. Later kwam Lambert van Wijk (een broer van boer van Wijk uit de Bosstraat) in het café. In dit café hebben verschillende gezinnen gewoond, ondermeer Joan Peeters met Dina van Gompel, Wim van Buul, Hendricus Stamman (*1874 Meijel) met Elisabeth van de Groote Poort. Zij kwamen van nr. 115. In verband met de aanleg van de spoorlijn moest het café worden gesloopt.

Aan de overzijde van de Weteringsloot richting Leende, was het gemeentelijk slachthuis gevestigd met daarnaast het woonhuis van de directeur Jan Lemmens (*1900) gehuwd met Dina Rijkers (*1902). Zij woonden voorheen op nr. 116. Het slachthuis werd geopend op 19 juli 1926. Het nummer werd gewijzigd in nr. 222.

Het gebouw is later aangepast en toen is er "IJsfabriek Alaska" in gekomen. Daarnaast stond ook op nr. 222 (thans 210) de lijmfabriek van Heintje Maas. Meer over dit pand is te vinden in "Groeten uit Valkenswaard" door Peter Latjes, pagina 217.

Ongeveer 100 meter verder waar nu de weg naar het "Industrieterrein de Schaapsloop" loopt, was vroeger ook een zandpad (thans de weg naar

de visvijvers). Daar was het gemeentelijk openlucht zwembad "De Oase" gelegen.

Hier waren achtereenvolgens Cees Bogers en Manie de Natris de badmeesters die er ondermeer op moesten letten dat de jongens niet over de dijk, die het mannen- en vrouwenbad van elkaar gescheiden hield, klommen om stiekem naar de meisjes te kijken.

Later heeft de gemeente dit buitenbad gesloten en heeft men er visvijvers ten behoeve van de hengelsportvereniging van gemaakt.

Tot zover deel I over de Leenderweg. In deel II, dat later zal verschijnen, schenken we aandacht aan de andere zijde van deze weg, de straatzijde gezien vanaf Leende richting Valkenswaard.

Dank aan Sjef Huibers, Theo van Gerwen, Jules Maenen en Joep Verschuren voor hun medewerking. Zij woonden in hun jeugd op de Leenderweg.

Veel gegevens heb ik kunnen vinden in het overzicht dat Dirk Broos heeft samengesteld uit de "gezinskaarten", die van 1921 tot omstreeks 1935 door de gemeenten werden opgemaakt en worden bewaard in het archief van het "Brabants Historisch Informatie Centrum" te Eindhoven.

Ook bij onze Heemkundekring "Weerderheem" zijn deze kaarten ter inzage.